No. 8. Neue Jüdische Zeitung. III. Jahrgang.

דיא רעדאקציאָן
אונד אדמיניסטראציאָן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest,
וואָהין אויך דיא פרענומעראציאָנס-
געלדער צו זענדען זינד.
אינזעראטע
ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

נייע יידישע צייטונג

דיא
„נייע יידישע צייטונג"
ערשיינט יעדען
מאָנטאג
אונד דאָננערסטאג.
פרענומעראציאָנס-פרייזע:
גאנציעהריג 7 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פירטעליעהריג 1 „ 75 „

ב"ה בודאפעסט, ו חשון. Budapest, Donnerstag 19. Oktober 1882. שנת תרמ"ג לפ"ק.

אנטיסעמיטישע שלויהייט!

אלס פרעה דיא קינדער ישראל צו גרונדע ריכטען וואללטע, דא זאגטע ער „הבה נתחכמה לו" וויר וואללען שלויא אונד ביססיג מיט איהנען אומגעהען! עבענזאָ וואללען אונזערע פיינדע יעטצט מיט אינס פערפאהרען. נאכדעם זיא ניכט אים שטאנדע זינד, אונס דען ריטועללען מארד נאכצוווייזען, נאכדעם זיא איינגעזעהען האבען, דאס זיא ניכט אים שטאנדע זיין ווערדען, איבערהויפט דיא אנקלאגע איינעם געשעהענען מאָרדעס דען יודען אויף דען ריקען צו שיעבען, וואָללען זיא אונזערע פערטהיידיגער אונשעדליך מאכען.

זאָ האט דער פערלאָגענע ווערהאָוואי דיא 3
פערטהיידיגער דער אין נירעדיהאזא איינגעקערקערטען יודען אויף אללע מאָגליכע ארטען בעשימפפט אונד אין זיינעם שמוטצבלאטט בעליידיגט. יא, ער האט זאָגאר דען פערטהיידיגער האָראנסקי צים דועלל העראויספאָרדערן לאססען, וואס דיעזער עהרענמאנן אבער אבגעוויעזען האט, ווייל ער ווערהאָוואי ניכט עהרענהאפט גענוג האלט, זיך מיט איהם צו דועללירען.

אבער פראגען מאָכטען וויר, ווער דענן אייגענטליך בלוטגיעריגער איזט, דער יודע, דער קיין פלייש געניעסען דארף, זאָ לאנגע ניכט אללעס בלוט העראויסגעצאָגען איזט, אָדער איינער, דער געגען דיא לאנדעסגעזעטצע איינען פערטהיידיגער טאָדטען וויללע, ווייל ער אונשולדיגע מענשען ניכט אין דען קערקער פערשמאכטען לאססען וויללע?

יעדע געלעגענהייט בענוטצען אונזערע פיינדע נייע פערליימדונגען געגען אונס פאָרצוברינגען. זאָ שרייבט איין בלאטט, דאס דיא יודען קיינען אנטהייל גענאָממען האבען, אן דער פייער דער אויפשטעללונג דער שטאטוע דעם גראָססען דיכטערס פעטאָפי. דאס איזט אבער איינע ליגע. דיא יודען האבען נור ניכט אלס געמיינדע זיך בעטהייליגט;
וויר זינד יודען אין דער סינאגאָגע אונד אין דען 4
ווענדען אונזערעס הויזעס. דרויסען אבער זינד וויר בירגער, וויא דיא אנדערען אונד עבען זאָלכע פאטריאָטען. ווערען דיא יודען אלס געמיינדע ערשיענען, זאָ ווירדען ווערהאָוואי אונד אנדערע זיינער געזיננונגסגענאָססען געשריען האבען: „זעהט איהר, וויא דיא יודען איינען שטאאט אים שטאאטע בילדען? דאס איזט דאס קאָגאל!"

איבער דאס דועלל האָראנסקי אונד ווערהאָוואי מעלדעט „עדיעטערטעש" פאָלגענדעס:

דער בעסטע פריינד ווערהאָוואי'ס, נעמליך דער רייכסטאגס-דעפוטירטע געאָרג סעלל, איזט נאך קלויזענבורג געררייזט, וואָ ער העררן בארטהא פאָלגענדע ערקלערונג צור אונטערשריפט פאָרלעגטע: „איך ערקלערע היעמיט דאס דער שטרייט, דער צווישען מיר אונד העררן ווערהאָוואי אין פאָלגע פאָן צייטונגסבעריכטען ענטשטאנדען וואר, דורך געגענזייטיגעס איבעראיינקאָממען אויסגעגליכען ווארד, וועסהאלב איך דען געגענשטאנד אלס פאָללשטענדיג אויסגעטראגען בעטראכטע!" — דיעזע ערקלערונג וואָללטע יעדאָך בארטהא ניכט אונטערשרייבען, זאָנדערן גאב דערזעלבע פאָלגענדע ערקלערונג אב: „אויף אנזוכען דעס רייכסטאגסדעפוטירטען געאָרג סעלל ערקלערע איך היעמיט, דאס דער צווישען מיר אונד העררן ווערהאָוואי אין פאָלגע פאָן צייטונגס-בעריכטען ענטשטאנדענע שטרייט זייטענס אונזערער ביידערזייטיגען צייגען בעגליכען וואורדע, וואָצו אויך איך מיינע איינווילליגונג גאב!" — אום דיעזע לעטצטערע ערקלערונג צו פערשטעהען, מוס מאן פאָלגענדעם וויססען: שאָן פאָר יאהרען איזט העררן ווערהאָוואי פאָן דעם צייטונגסשרייבער. העררן בארטויק, טיכטיג דורכגעפריגעלט וואָרדען, אָהנע אבער דאס ווערהאָוואי היעפיר פאָן העררן בארטויק איינע גענוגטהואונג דורך איין דועלל געפאָרדערט העטטע. אלס שפעטער העררן בארטהא נאך פעסט געקאָממען וואר, אום ווערהאָוואי וועגען איינער בעליידיגונג צום דועלל העראויסצופאָרדערן, ערפוהר ער ערסט היער, דאס ווערהאָוואי קורץ צופאָר פאָן בארטויק טיכטיגע פריגעל ערהיעלט, דיא ער, וויא איין פייגער מענש, שטיללשווייגענד איינגעשטעקט. אין פאָלגע דיעזעס אומשטאנדעס וואורדע צווישען דען צייגען בארטהא'ס אונד ווערהאָוואי'ס דיא פעראיינבארונג געטראָפפען, דאס בארטהא איינפאך צוריקרייזע נאך קלויזענבורג, דא איין פייגער, דורכגעפריגעלטער מענש וויא ווערהאָוואי עס ניכט פערדיענט, דאס מאן זיך מיט איהם דועללירע! היערין וויללינגטע נאטירליך בארטהא. זיינע ערקלערונג ענטהאלט אלזאָ דורכאויס קיינע עהרענרעטטונג פיר ווערהאָוואי, זאָנדערן אים געגענטהייל, דיא בעשטעטיגונג דער טהאטזאכע, דאס ווערהאָוואי איין פייגער, דורכגעפריגעלטער מענש איזט. — נאך אלל דעם דירפטע זיך העררן האָראנסקי קוים פעראנלאסט פיהלען, מיט העררן ווערהאָוואי איין דועלל אויפצונעהמען. ער ווירד אים שלימסטען פאללע דאס טהון, וואס אויך בארטויק געטהאן: ער ווירד נעמליך העררן ווערהאָוואי עבענפאללס גוט אבהאָרפיגען!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (וויכטיגע בעראטהונגען.) זייט איינינגען טאגען איזט היער דיא דורכפיהרונגסקאָממיסיאָן דער אָרטה. יודענהייט אונגארנס אונד זיעבענבירגענס פערזאממעלט. אנוועזענד זינד דיא העררען סאלאמאָן וויים, באלאשאדיארמאט, זיגמונד שאָנפעלד נייטרא, מ. א. קאָניג ראאב, איזידאָר אוללמאנן גראָסווארדיין נעבסט מעהרערען הערפאָרראגענדען ראבבינען דעם לאנדעס, אום איבער דיא אללגעמיינע לאגע דער אָרטהאָדאָקסען יודענהייט צו בעראטהען. וויר מיססען מיט בעדויערן קאָנשטאטירען, דאס וועהרענד דער גאנצען יודענפיינדליכען בעוועגונג, דאס אָרטהאָדאָקסע-יודענטהום איממער דען הערטעסטען אנגריפפען זייטענס דער פיינדע אונד פריינדע דעם יודענטהומס אויסגעזעטצט וואר. אונזערע פיינדע, דיא אנטיסעמיטען, בעהויפטען, דער אָרטהאָדאָקסע יודע ברויכט כריסטענבלוט צו זיינעם רעליגיאָזען ריטוס. אונזערע פריינדע, אונזערע פערטהיידיגער זינגען דאס שאָנסטע לאָב דעם יודען, אבער אם ענדע געבען זיא דאָך דען אָרטהאָדאָקסען איינען היעב אונד ווערפען איהנען פאָר, דאס זיא קיינע קולטורפריינדע ווערען, דאס זיא זיך אבזאָנדערן אין שפראכע אונד קליידונג אוזוו. נון דיעזען אנגריפפען געגענאיבער, דארף דיא אָרטהאָדאָקסע יודענהייט ניכט שטיללשווייגענד בלייבען. עס איזט דאהער דיא האָכסטע צייט אום דיא זאָ זעהר אנגעפיינדעטע אויטאָנאָמיע צו רעטטען, דענן דיעזע איזט אויף דעם שפיעל —. נון וויר ווערדען עס זעהען, אינוויאפערנע דיא העררן מיטגליעדער דער דורכפיהרונגס-קאָממיססיאָן דיעזע וויכטיגע אויפגאבע לאָזען ווערדען. אן דען גוטען וויללען, ווירד עס דא געוויס ניכט פעהלען.

* (איין באפטיסטען-גייסטליכער איבער דיא יודענפערפאָלגונגען.) אים בעט-לאָקאלע דער באפטיסטען אין בודאפעסט, היעלט פרעדיגער מאיער איינע רעדע איבער דיא יודענפראגע. ער זאגטע פאָלגענדעס: נאכדעם ווידער אללעס ערוואַרטען דיא רוסישען יודענפערפאָלגונגען איהרע נאכאהמונג אין אונגארן געפונדען, האבע מאן וואָהל אורזאכע, דיעזער אויפמערקזאמקייט צוצווענדען אונד צור אויפקלערונג אונד בערוהיגונג דער געמיטהער בייצוטראגען. ווער דיא יודענפראגע פערשולדעט האבע? דיא יודען אונד דיא כריסטען. אָבגלייך דיא באפטיכטען פריינדע איזראעלס זייען אונד געראדע ווייל זיא עס זייען, מיססע געזאגט ווערדען, דאס זיא ניכט דיא איהנען געגעבענען געזעטצע אונד געבאָטע געהאלטען, ניכט דען איהנען געוואָרדענען בערוף טרייא ערפיללטען אונד זיך דארום דען האסס אונד דיא פיינדשאפט צוגעצאָגען. דאָך דיא יודען זייען ניכט אלליין צו בעשולדיגען. ווירדען פיעלמעהר דיעיעניגען, וועלכע כריסטען הייסען, אויך כריסטען זיין, דאנן געבע עס קיינע יודענהעטצען, דאנן ווירדע דאס יידישע פאָלק וועניגסטענס ניכט פאָן איהנען ליידען. דיא כריסטען האבען איהרע פפליכט ניכט געטהאן, האבען ניכט איינפלוס געאיבט, דאס מאן אויפהאָרע, דיא יודען צו האססען אונד צו פערפאָלגען. דיא כריסטען העטטען זאָרגען מיססען, דאס שטרייט אונד קריעג אויפהאָרע, דאס זיך דיא מענשען פערזאָהנען, דיא פיינדשאפט אויס איהרען הערצען שווינדע, דאס זיא זיך דיא ברודערהענדע רייכען, פיר איינאנדער ווירקען. דיעזער גייסט מיססטע דיא פאָלקער ערפיללען אונד דיא נאציאָנען בעהערשען. דיא געזעטצגעבונג אונד דיא שטאאטסגעוואלט פערמאג דיעס ניכט. מיט געוואלט ווערדע קיין הערץ צום פריעדען גענייגט געמאכט, קיין פאָלק פיר דען פריעדען ערצאָגען. — דיא פרעדיגט מאכטע איינען גוטען איינדרוק אויף אללע צוהאָרער.

* (עסטהער שאָלימאָשי אונד דער שפעקולאטיווע מאלער.) דער מאלער נאָוואק אין אגראם האטטע דיא אנגעבליכע ריטועללע ערמאָרדונג דער עסטהער שאָלימאָשי אלס ווירקליך געשעהען אין איינעם גראָססען אָל-געמאָלדע אויף דאס גרויענהאפטעסטע דארגעשטעללט. דאסזעלבע וואורדע יינגסט אים „פינגעטלענשעג" פאָן העררן ווערהאָוואי אלס איין קונסטווערק ערסטען ראנגעס בעשריעבען אונד זיינער פאָללקאָממען געניען, קינסטליכען דארשטעללונג וועגען איבער אללעס געלאָבט. פאָטאָגראפיען דיעזעס בילדעס וואַרען עס, וועלכע העררן אָנאָדי יינגסט אים אבגעאָרדנעטענהויזע הערומגעצייגט האט. נון ווירד אויס אגראם געמעלדעט, דאס דיעזער, פאָם „פינגעטלענשעג" קינסטלער גענאננטע זודעלמאלער נאָוואק וועגען פערזוכטער ערפרעססונג פערהאפטעט וואורדע. נאָוואק האטטע נעמליך דער איזראעליטישען געמיינדע אין אגראם בריעפליך אנבעפאָהלען, איהם זאָ פאָרט דרייטויזענד גולדען צו שיקען, ווידריגענפאללס ער דאס בילד אין דיא אויסלאגע שטעללען ווירדע. — דר' קאָהן, דער דאָרטיגע ראבבינער, וואר קלוג גענוג, דער דאָרטיגען פאָליציי דען בריעף נאָוואק'ס איינצושיקען אונד דער יונגע מאלער וואורדע זאָפאָרט וועגען ערפרעססונג פערהאפטעט. — זאָ ווירד דעם „בודאפעשטי הירלאפ" פאָן זיינען שטענדיגען קאָררעשפאָנדענטען אויס אגראם בעריכטעט.

* (ענגלישע צייטונגען איבער דיא אנטיסעמיטען.) אין דען ענגלישען צייטונגען ווירד דיא אנטיסעמיטען בעוועגונג אויף דעם קאָנטינענטע אין דער שערפסטען ווייזע פעראורטהיילט. „עס איזט האָך ערפרייליך", שרייבט איין בעריהמטעס לאָנדאָנער בלאטט „דאס דיא אָסטערר.-אונגארישע רעגירונג פאָרט אונד

מיללִיאָנען פֿעהלען אלזאָ נור נאָך 2 איין האלב מיללִיאָנען, אונד דיעזע זאָללען דורך איינע נייע ערהאָהונג דער איינקאָממענ-שטייער הערביינגעשאַפֿט ווערדען. — פֿאָן אלל דעם האָרען וויר נור זאָ פֿיעל, דאס מאן פֿאָן יאהר צו יאהר אונזערע אלטען שטייערן ערהאָהט אינד נאָך נייערע שטייערן הינצופֿינגט! אינדעססען צייגטע זיך אונזער פֿינאנצ-מיניסטער אויך גנעדיג, אינדעם ער איין געזעטץ צור בעפֿרייאונג דער טאגלאָהנער פֿאָן דער ערווערב-שטייער איינגעבראכט. פֿערנער האט ער דיא מיליטערטאקסע פֿיר לייטע, דיא וועניגער אלס 10 גולדען שטייער צאהלען, פֿאָן 5 אויף 3 גולדען הערואבגעמינדערט. דאפֿיר אבער ערהאָהטע ער דיא מיליטערטאקסע פֿיר דיא גראָסערען שטייערצאהלער, דאמיט ער ניכט צו קורץ קאָממע.

*) (נאכוועהען דעם פרעסבורגער קראוואלעס.) אם 12-טען דיעזעס וואורדע אין פרעסבורג אין אנגעלעגענהייט דער יודענקראוואללע איינע אויסעראָרדענטליכע געגענעראלפֿערזאממלונג דער שטאדט-רעפּרעזענטאנץ אבגעהאלטען. הר׳ פּיסטאָרי ריכטעטע בייא דיעזער געלעגענהייט אן דען שטאדטהויפּטמאנן איינע דאָפּפעל-אינטערפעללאציאָן. דיא ערסטע אינטערפעללאציאָן לויטעט: בעשטעהט אין פרעסבורג איין אנטיסעמיטענ-פֿעריין? דולדעט דער שטאדטהויפּטמאנן איינען זאָלכען פֿעראיין, אָבגלייך דערזעלבע פֿאָם מיניסטעריאום ניכט בעשטעטיגט וואורדע? מיט וועלכעם רעכטע דולדעטע דער שטאדטהויפּטמאנן פֿערנער, דאס דיעזער פֿעראיין אָפֿפֿענטליך אין איינער ציימונג געלד-זאממלונגען פֿעראנשטאלטע צום צוועקע דעם דרעזדנער העטצקאָנגרעססעס? — דיא צווייטע אינטערפעללאציאָן לויטעט: איזט עס ריכטיג, דאס דער שטאדטרעפּרעזענטאנט אייזענשטעדטער וועגען איינער שארפֿען אייסערונג געגען דיא בעהאָרדען וועגען איהרעס פֿערהאלטענס אין אנגעלעגענהייט דעם יודענקראוואללס פֿאָם שטאאטס-אנוואלטע אין איינע שטראַף אונטערזוכונג געצאָגען וואורדע? איך פֿראגע, אָב עס שטאטהאַפֿט זייא, דאס איין שטאדטרעפּרעזענטאנט וועגען איינער אין איינער גענעראל-פֿערזאממלונג געמאכטען אייסערונג וייטענס דער שטאאטסאנוואלטשאַפֿט פֿערפֿאָלגט ווערדע? — דער שטאדהויפּטמאנן ערווידערטע הערויף פֿאָלגענדעס: „דא דער אנטיסעמיטענ-פֿעראיין פֿאָם מיניסטעריאום ניכט בעשטעטיגט וואורדע, זאָ עקסיסטירט דיעזער פֿיר מיך ניכט! איך האבע מיך אלזאָ אום איינען פֿעראיין, דער ניכט עקסיסטירט, גאר ניכט צו קימ-מערן! — וואס דיא פֿערפֿאָלגונג דעם העררן אייזענ-שטעדטער בעטריפֿפֿט, זאָ האט דער מאגיסטראט דעססען פֿערפֿאָלגונג געביללינט. איך פֿערזאָגליך

וואר דאנגענען!" — דיא גענעראלפֿערזאממלונג האט דיעזע אנטוואָרטען דעם שטאדטהויפּטמאננעס גוטהייסענד צור קעננטניס גענאָממען.

געשעפֿטסבעריכט.

פּעסטער פּרייזע.

געטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר געסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר גוט. 35000 מעטרצ׳ וואורדען פֿערקויפֿט.

קאָרן (נייעס) 6.75—6,05 גולדען.

גערסטע פֿוטטערוואארע 6,50—5.80 גול. מאלצוואארע 7,70—7.20 גול.

קוקורוץ 7.85—7.80 גולד.

האפֿער 6.12—6.10 גולד.

רעפּס קאָהל 12.25 גולד.

מעהל-פּרייזע פּער באללען צו 100 קילאָגראמם אב בודאפּעסט, נומ׳:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	$8^1/_2$
20,50	20.—	19.50	18.60	18.20	17.30	16.30	14.60	12.50	9.50

גולדען.

קלייע פֿיינע 3,60 גול. גראָבע —,4 גול.

שפּיריטוס נייע מעטהאָדע אים קליינען —.31 31.25 גולד. אלטע מעטהאָדע —.33—33.25 גולד. פּער 10000 ליטער פּערצענט.

שליוואָוויץ. פּער העקטאָליטער 35—45 גול. אלטער סירמיער 60—75 גול. יע נאך קוואליטעט.

אונשליטט (חלב) 49—50 גול.

צוועטשקען, סערבישע פֿאס-וואארע פּער אָקטאָבער-נאָוועמבער 24.50—.25 גול.

ריבאָל דאָפּפעלט ראפֿפֿינירט 37 גול׳ פּער 100 קילאָגראמם.

קנאָפּפּערן אונגארישע 17.50 גולד.

ווייגשטיין 50—66 גול. יע נאך קוואליטעט.

רעפּסקוכען 6.50 גול.

האָניג געלייטעטער —.32—33 גולד. וואכס-האָני 2—28 גולד.

פּעטראָלעאום 23.75 גול.

שאַפֿ-פֿעללע, אין פֿאָריגער וואָכע וואורדען 12000 שטיק פֿערשיעדענע גאטטונגען פֿערקויפֿט. אונד צוואר דייטשוואָללינע 40 2—2.90 גול׳ פּער פּאאר. באַשקער אונד באנאטער 140—155 גולד. טירקישע אונד מאצעדאָנישע 49—50 גול. סערבישע 130 גול. קראָאטישע אונד באָסנישע 48—49 גולדען. פּער 56 קילאָ. — (אללעס פּער 2 פּערצענט.)

לאממ-פֿעללע. דייטשוואָללינע 50—60 גול. באטשקער אונד באנאטער לייכטע 85—95 גולד. (אללעס פּער 102 שטיק.)

קאלב-לעדער, ברוינע 10—12-ק׳ 450—165 גול. געגערבטע 6—8-ק׳ 365—385 גול. פּער 100 קילאָ.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) באנאטער —.17 17.50 גולדען.

הייטע, וויר נאָטירען פּער 100 ק׳ אונגארישע קוה-הייטע 108—112 גול. אָכסענהייטע טראָקענע 105—115 גול. ראָסהייטע —.10 - 10.50 גולד. קאלב-פֿעללע אָהנע קאָפּפֿע 210—215 גול. פּער 100 קילאָ.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 14. אָקט.

אָפֿען	35	19	77	80	60
לינץ	13	85	2	27	9

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער:

יקותיאל הלוי לעדערער.

אינזעראטע.

אדאלף ראָטה'ס

הערדענ- אונד קנאבענ-קליידער-ניעדערלאגע בודאפּעסט, לאנדשטראסע, קארלסקאסערנע וויז-א-וויס דעם אָרצ'ישען קאַפֿפֿעהויזע.

עמפּפֿיעהלט זיין רייך - סאָרטירטעס לאגער פֿאָן הערבסט- אונד ווינטער-אנציגען, זאָ אויך קנאבענ-קליידער (בלי חשש שעטנז) נאך נייעסטער פֿאזאָן.

בעשטעללונגען נאך מאס ווערדען בינגען 24 שטונדען (מיט אויסנאהמע פֿאָן שבת אונד יו"ט) אנגעפֿערטיגט.

דיא נייעסטע ערפֿינדונג

איזט דאס נאך פּראָפֿעסאָר באָנאנד אויס אמעריקא נייפֿערבעססערטע **עלאסטישע ברוכבאנד** פֿאָן פּאָלליטצער, ואָוואָהל פֿיר העררען אלס אויך פֿיר דאמען אונד קינדער; זעלבעס איזט אָהנע פֿעדערן אויס ריינעם גוממי קינסטליך קאָנשטרואירט אונד האט דען צוועק, דאס עס זעלבסט דיא פֿעראלטעטסטען בריכע אין קירצעסטער צייט אין דיא גלייכע לאגע בריננט.

פּרייזע: איינפֿאכע פֿאָן 7—6 גולדען, דאָפּפּעלטע פֿאָן 10—15 גולדען. פֿיר קינדער אום דיא האָלפֿטע בילליגער.

גראָסעס לאגער אין מוטטער-שפּריטצען, לופֿט-פּאָלסטער, בעטט-איינלאגען, גוממי-שטרימפּפֿען אונד אללער גוממי-וואארענ-ארטיקעל. — בייא ברוכבענדער בישטע אנצוגעבען אָב רעכטס, לינקס אָדער דאָפּפעלט, זאָ אויך דיא לייבווייטע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deákgasse.

בודאפּעסטער באָרזענקורזע פֿאָם 15. אָקט.

לאָזע.	קר	פל
1854ער 4פּערצענטיגע שטאאטסלאָזע . .	120	50
1860ער " גאנצע לאָזע . .	130	50
1860ער " פֿינפֿטעל . . .	134	—
1864ער שטאאטסלאָזע צו 100 גולדען .	170	—
1864עס " צו 50 " .	139	50
קרעדיטלאָזע	175	—
דאָנוי-דאמפּפֿשיפֿפֿאהרטס-לאָזע . . .	109	—
אונגאר. פּראָמיענ-לאָזע צו 100 גולדען .	118	25
" האלבע צו 50 גולדען	118	—
טהייסטהאל-לאָזע	110	50
וויענער קאָממונאללאָזע	125	75
טריעסטער לאָזע צו 100 גולדען	127	—
קאָמאָ רענטאנשיינע	34	—
טירקענלאָזע	24	—
אינסברוקער לאָזע	24	—
קלארי לאָזע צו 40 גולדען	41	—
קעגלעוויטש לאָזע " 10 "	19	—
קראקויער לאָזע " 20 "	19	75
אָפֿנער לאָזע " 40 "	40	—
פּאלפֿפי לאָזע " 40 "	38	—
רודאָלפֿסלאָזע " 10 "	20	—
סאלם לאָזע " 40 "	53	—
זאלצבורגער לאָזע " 20 "	24	—
סט. גענאָים לאָזע " 40 "	46	—
סטאנים: וויער לאָזע " 20 "	24	—
וואלדשטיין לאָזע " 20 "	28	50
ווינדישגרעטץ " 20 "	39	—
לאיבאכער לאָזע " 20 "	23	—

ווערטה-פּאפּיערע.	קר	פל
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	118	75
אונגארישע פּאפּיער-רענטע 4%	88	40
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	98	25
טעמעשער-באנאטער	95	—
זיעבענבירגישע	99	—
גאליצישע	102	—
בוקאָווינער	100	50
אונגארישעס אייזענבאהנ-אנלעהען . . .	135	—
וויינצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען .	97	50
פּפֿאנדשיינע דער אונגארישען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פּערצענט . . .	101	—
דעטטאָ דער אונג. היפּאָטה.-באנק צו 5½%	102	75
דעטטאָ אללגעמ. באָדענקרעדיט צו 5½%	98	50
דעטטאָ צו 5 פּערצענט	101	50
דער אונגאריש-גאליצישען	166	50
דער נאָרדאָסטבאהן	164	50
אָסטערריישישע קרעדיט-אקציען	311	—
אונגארישע קרעדיט-אקציען	306	—
סערבישע 3% אנלעהען	35	—
געלד-קורזע.		
זילבער-אשיאָ	100	—
דוקאטען	5	65
אָסטערייכיש-אונגארישעס 8-גולדענ-גאָלדשטיק (20 פֿראנקס)	9	46
נאפּאָלעאָנדאָר	9	46
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	15
20מארק-שטיקע	11	65
רוסישע פּאפּיררובעל	1	17

פֿרוכטפּרייזע דער קאָרנהאללע פֿאָם 15. אָקט.

[illegible]	[illegible]	פּער 100 קילאָגראמם
[illegible]	75	—.——.—
	76	—.——.—
	77	—.——.—
	78	8.50— 8.55
	79	8.65— 8.70
	80	8.75— 8.80
	81	8.85— 8.90
[illegible]	75	—.——.—
	76	—.——.—
	77	—.——.—
	78	9. — 9.15
	79	9.20— 9.30
	80	9.35— 9.40
	81	9.45— 9,50
[illegible]	75	—.——.—
	76	—.——.—
	77	—.——.—
	78	9 —— 9.15
	79	9.20— 9.30
	80	9.35— 9 40
	81	9.45— 9·50
[illegible]	76	—.——.—
	77	—.——.—
	78	6.—— 9.15
	79	9.20— 9.30
	80	9.35— 9.40
	81	9.45— 9.50

פֿריכטע	[illegible]	פּער 100 קילאָגראמם
קאָרן	70	7.10— 6,80
גערסטע מאלץ	62	—.——.—
גערסטע פֿוטטער . . .	62	6.——6.25
האפֿער	40	5.90—6.20
קוקורוץ באנאטער . .	75	8,15—8.20
אנדערער	73	8.10—8.15
הירזע ראָהער	—	—.——.—

[illegible]			[illegible]	
ווייצען	פּער הערבסט		8.83
"	"		—.—
"	"		—.—
קוקורוץ	"		—.—
גערסטע	"		—.—
האפֿער	" חערבסט		6.15
"	"		—.—
רעפּס	"		—.—

הילזענפֿריכטע		פֿאָן	ביז
פֿיזאָלען	[illegible]	9.—	9,50
צווערגבאָהנען		12.—	12.50
לינזען		12.—	15.—
ערבזען		10.—	12.—
הירזעברײַן זאממט זאק .		10.—	10.50
מאָהן, גרויער 33 פל„ בלוי		40.—	41.—
האנפֿזאמען		10.—	11.50

ראָה-שפּיריטוס —,30 גול.
שפּיריטוס, פּרעסהעפֿענוו. 32,50 גול.

Druck von Markus Neuer Budapest, Kerepescherstraße 14.

קאָסט אויפטרייבען קאָננטע!" — דער קנאבע ליעס זיך פאָפּפען אונד אס דיא שפייזען מיט גוטעם אפפעטיט. זאָ ווארדע וואָכענלאנג געווירטהשאפטעט. שפּעטער ענטדעקטע מאן איהם דיא פאָפּפערייא, דאָך מאָריין שארף, דער מיטלערווײלע זיך איבערצייגט האטטע, דאס דיעזע שפייזען איהם ניכט געשאדעט, איסט נון אָהנע יעדען ווידערשטאנד אויך טרפה-קאָסט." זאָ ווייט ערצעלהט „פינגעטלענשעג". אוזערעס וויססענס האט מאָריין שארף שאָן פריהער בייא דעם בויערן געגעססען. איבערהויפּט זאָלל ער אין דער ערציעהונג זעהר פערנאכלעססיגט וואָרדען זיין. דיא פאָלגען דער ערציעהונג בליעבען לײדער אויך ניכט אויס.

* (דען גלויבען מיט דען טאָד בעצאהלט.) אוים ניקאָלאיעף (רוסלאנד) ווירד בעריכטעט: דיעזער טאגע ווארדע אין דאס שטעדטישע יידישע שפּיטאל איין 17-יעהריגעס מעדכען, נאמענס מאלקא האנדמאנן, געבראכט, דאס דיא אומשטענדע זיינער ערקראנקונג דעם ארצטע ניכט אנגעבען וואָללטע אונד אם אנדערען טאגע שטארב. דיא סעצירונג ערגאב איינע פערגיפטונג מיט פאָספאָר. דיא האנדמאנן לעבטע אין איינעם קליינען שטעדטכען בייא קיעוו פאָן איהרער הענדע-ארבייט. אין איהרעם זעכצעהנטען יאהרע פערליעבטע זיא זיך אין איינען יונגען האנדווערקער, וועלכער זיך אויך בערייט ערקלערטע, זיא צו הייראטהען, פאללס זיא הונדערט רובעל מיטגיפט בעזיטצען זאָללטע. דא זיא קיינע מאָגליכקייט זאה, דיעזע פיר איהרע פערהעלטניססע אונערשווינגליכע סוממע צו ערווערבען, ענטשלאָס זיך דאס יונגע מעדכען, נאך קיעוו צו געהען, וואָ זיא בייא איינער פריינדין, איינער נעהערין, אונטערשטאנד צו פינדען האָפּטע. דיא פאָליצייא אבער אונטערזאגטע בייא אנמעלדונג דעם פאססעס דער ארמען, וויל זיא איינע יידין זייא, דען אויפענטהאלט אונד איין שניידער, דער דאס פלייסיגע אונד רעכטשאפפענע מעדכען גערנע בייא זיך בעהאלטען העטטע, ערהיעלט דען שטרענגען בעפעהל, זיא אונטער קיינען אומשטענדען בייא זיך צו בעהאלטען. אין זיינער פערצווייפלונג גאב זיך דאס אונגליקליכע מעדכען דען טאָד דורך גיפט.

* (צו דען פרעסבורגער קראוואללען.) דיא שלוספערהאנדלונג געגען יענע אונרוהעשטיפטער, וועלכע אנלעסליך דער יודענקראוואללע אין דער שטאדט אונד אים קאָמיטאט פרעסבורג פערהאפטעט ווארדען, ווירד ביים פרעסבורגער געריכטסהאָף קינפטיגען מאָנאט שטאטטפינדען. — דיא פינפער-קאָממיססיאָן, וועלכע פאָן דער לעטצטען אויסעראָרדענטליכען גענעראלפערזאממלונג דער פרעסבורגער שטאדטרעפרעזענטאנץ ענטזענדעט וואָרדען, אים צו אונטערזוכען, אָב דיא קאָממונאלבעהאָרדען געלעגענטליך דער יודענקראוואללע איהרע שולדיגקייט געטהאן האבען, האט הייטע איהרע ערסטע זיטצונג אבגעהאלטען. — דער וועגען דער יודענקראוואללע פערשאָבענע מיכאעלי-מארקט ווארדע דיענסטאג אָהנע דיא מינדעסטע שטאָרונג עראָפפנעט. זאָננטאג אבענדס ווארד אויף דעם שלאָסבערגע אין איינער שענקע איין סאָלדאט אין איינעם געוואָהנליכען רויפהאנדעל לעבענסגעפעהרליך דורך 5 מעססערשטיכע פערוואונדעט, וואס דען אנלאס צו אבענטייערליכען געריכטען גאב; דאָך ווארדע דיא רוהע נירגענדס געשטאָרט.

* (אוים פראג) ווירד פאָם 15. דיעזעס געמעלדעט: דיא טשעכען אגיטירען געגען דיא יודען אין איינער ווייזע, וועלכע דיא אויפמערקזאמקייט דער רעגיערונג וואָהל פערדיענט. צו דען העטצערייען דער צייטונגען געזעללען זיך וויהלערייען בעצאהלטער אגענטען. ווענן דיא רעגיערונג דיעזען פאָרגענגען ניכט ענטגעגענטרעטען ווירד, דאנן האבען וויר אין באָהמען קראוואללע, וויא אין פרעסבורג צו ערווארטען. — דיא „וויענער עקסטראפאָסט" מעלדעט אוים בודאפעסט: עס פערלויטעט בעשטיממט, דאס וועהרענד דעם אויפענטהאלטעס דעם קאיזערס דיא פערפיגונג איבער איינע נייבעזעטצונג דעם פאָסטענס דעם יוסטיצמיניסטערס געטראָפפען ווערדען ווירד. יוסטיצמיניסטער פוילער שיינט צו דען אללערגעטרייעסטען געזיננונגספריינדען אגאדיים אונד שימאָני'ס צו געהאָרען; ער שטרייבט זיך ענערגיש געגען דיא וועגנאהמע דעם פראָצעססעס אוים דען הענדען דעם נירעדיהאזאער געריכטסהאָפעס אונד געגען דיא דעלעגירונג איינעס אנדערן. איין נייער יוסטיצמיניסטער ווירד אבער צווייפעללאָז דיא דעלעגירונג דעם אין יעדער בעציעהונג פערטרויענסווערטהען פעסטער שטראפגעריכטסהאָפעס אנאָרדנען.

* (דיא שטוהלווייסענבורגער אונד דיא אנטיסעמיטישע בעוועגונג.) אין שטוהלווייסענבורג פאנד אם לעטצטען זאמסטאג אין דער וואָהנונג דעם אָבערגעשפאנס לאד. פ. סאָדיעני-מאריש אונטער טהיילנאהמע דער אינטעלליגענץ דער איינוואָהנערשאפט אונד דער פערטרעטער דער דאָרטיגען פרעססע אין אנגעלעגענהייט דער אנטיסעמיטישען בעוועגונג איינע פריוואטקאָנפערענץ שטאטט, וועלכע נאך דעם אין שטוהלווייסענבורג ערשיינענדען בלאטטע „כאבאדשאג" פאָלגענדען בעשלוס פאסטע: דיא יודען זינד צו איינער עהנליכען קאָנפערענץ איינצובערופען. דיא צייטונגען שרייבען ווידער פיר נאָך געגען דיא יודען אין ליידענשאפטליכעם טאָנע, בעהאררען אבער בייא דער דארשטעללונג דער טהאטזאכען אונד קאנן דיא בעהאָרדע אויף דיא אונטערשטיטצונג דעם פובליקומס רעכנען.

* (אנטיסעמיטישער קראוואלל אין ראקאָש-פאלאָטא.) אין פאָלגע דער העטצערייען איינעס דער „אינטעלליגענץ" אנגעהאָרענדען מאננעס, נאמענס פ. ה. ב...י האט נון אויך ראקאָש-פאלאָטא, דער בעליעבטע אויספלוגסאָרט דער בודאפעסטער, אם 16. דיעזעס, פאָרמיטטאגס 11 אוהר, אלזאָ בייא העללעם טאגע, זיינען יודענקראוואלל געהאבט. אונטער דער אנפיהרונג דעם גענאננטען שטירצטען בעזאָפּפענע בורשען אין דיא וועניגען געשעפטע דער דאָרטיגען יודען אונד פלינדערטען דיעזעלבע אונטער דעם רופע: „הערונטער מיט דען יודען! טאָד דען יודען!" פאָללקאָממען אוים. צום גליקע איזט דערצייט מיליטער אין פאלאָטא, וועלכעס דיא קראוואללע זאָפאָרט דעמפּפטע אונד דיא הויפטרעדעלספיהרער פערהאפטען ליעס.

* (איין פאָלנישעס גייסטליכען-בלאטט איבער טיסא-עסלאר.) אין קראקוי ערשיינט איינע פאָלנישע צייטונג אונטער דען נאמען „טשאס". דיעזעס בלאטט בראכטע פאָר איינינגען טאגען איינען ארטיקעל איבער דיא עסלארער געשיכטע, אין וועלכעם עס גאנץ אונפארטייאיש דיא אנגעלעגענהייט גענוי בעשפּריכט. אין דיעזעם ארטיקעל הייסט עס אונטער אנדערעם: „אללע אומשטענדע צייגען דארויף הין, דאס אין טיסא-עסלאר דורכאוים קיין מאָרד פעראיבט ווארדע, זאָנדערן דירפטע דאס מעדכען, ווענן דאסזעלבע ווירקליך ניכט מעהר אם לעבען זיין זאָללטע, פעראונגליקט זיין. אללע פערדעכטיגונגען, וועלכע דארויף אנשפּיעלען, אלס ווירדע דער תלמוד צו געוויססען רעליגיאָזען צוועקען דען געברויך פאָן בלוט פאָרשרייבען, זינד איבערדיעס לויטער באָזהאפטע ליגען." — עס איזט מערקווירדיג, איין שטרענג קאטהאָלישעס בלאטט, וועלכעס פאָן קאטהאָלישען גייסטליכען רעדיגירט ווירד, ערקלערט, דאס דיא

ער איבער דען פורכטבארען קלאנג איהרער שטיממע ערשראָקען. ער וואגטע עס ניכט, אין איהרער נעהע צו בלייבען, ער שפראנג צור טהיר הינויס אונד שלאָס זיא פאָן דרויסען צו.

רעבעקא וואר אין איינער אונבעשרייבליכען אויפרעגונג. איהרע פאנטאזיע מאהלטע איהר שרעקליכע בילדער פאָר. זיא זאה איהרע שוועסטער באלד ערמאָרדעט, באלד ווידער שיען עס איהר, דאס זיא זיך גראדע יעטצט אין איינער שרעקליכען לעבענסגעפאהר בעפינדע אונד זיא (רעבעקא) מיססע אייליען, אום זיא צו רעטטען; זיא ליעף צור טהיר צו אונד וואָללטע הינויס, אבער דיא טהיר וואר פעסט פערשלאָססען.

רעבעקא וואר אין דיעזעם אויגענבליקע ווירקליך נאהע דאראן, וואהנזינניג צו ווערדען. וויא איין טיגער, שפראנג זיא ווידער מיט פורכטבארעם געשרייא צום פענסטער אונד פינג אן מיט אללער געוואלט אן דען אייזערנען גיטטערן צו רייסען.

„לאס מיך הינויס! (ריעף זיא פערצווייפעלט) איך וויל הינויס צו מיינער שוועסטער! רייבער, ווארום לאסט איהר מיך ניכט? אָה גאָטט, איך קאנן ניכט צו איהר! זיא בינדען איהר דיא הענדע אונד פיסע! זיא ווערפען זיא אויף דיא ערדע ניעדער! זעהט דען מאנן מיט דען בלאנקען מעססער אין דער האנד! ער וויל זיא ערשטעכען! האלט! האלט! אום גאָטטעס וויללען! טאָדטע זיא ניכט! טאָדטע ליעבער מיך! מאָרדער! מאָרדער!"

פלאָטצליך ערטאָנטע פאָן דרויסען דאס שפּיעלען איינעס לייערקאסטענס, איינע פרישע שטיממע זאנג איין ליעד דאזו. רעבעקא האָרטע עס אנפאנגס אין איהרער אויפרעגונג גאר ניכט. זיא לאָרמטע אונד שריע אויף דאס פורכטבארסטע ווייטער. — אבער דער געזאנג ווארדע איממער שטערקער. רעבעקא פינג העפטיג צו ציטטערן אן, וואס וואר דאס? זיא פערשטאנד דיא ווארטע ניכט, אבער דיא מעלאָדיע וואר איהר זאָ בעקאננט. מערקווירדיג! געראדע יעטצט! עס וואר דיא מעלאָדיע פאָן דעם ליעדע וועלכעס זיא צוהויזע איממער מיט איהרער שוועסטער געזונגען האט, פאָם ליעדע:

אין אונזערע הײמאטה
ציעהען וויר וויעדער;
ליעבליך ערשאללען
וויעדער זיסע ליעדער!

זיא הארכטע אויף אונד שויעטע הינויס.

אונטען שטאנד איין יונגער, דונקעלפארביגער מאנן אין צעררייססענען אונד בעשמוטצטען קליידערן. ער דרעהטע איינען לייערקאסטען, אויף דער שולטער זאס איהם איין קליינער ראָטה געקליידעטער אפפע. ער זאה גאנץ זאָ אוים, וויא פאָן דען איטאליענערן, וועלכע מיט לייערקאסטען אונד אפפען בעטטעלן.

דער איטאליענער בליקטע הינויף. איהר ערשיינען ביים פענסטער שיען אויך אויף איהן איינען אונגעהייערן איינדרוק צו מאכען. ער ווארדע איבעראשט, אונד ציטטערטע. ער האָרטע מיט איינעם מאלע אויף צו שפּיעלען. אבער גלייך דארויף פינג ער אן ווידער מיט דער רעכטען האנד אן דעם לייערקאסטען צו דרעהען. מיט דער לינקען קנאָפּפעלטע ער זיינען ראָק אונד זיינע וועסטע אויף, אונד צייגטע דאנן אויף זיינע ברוסט. רעבעקא שטיעס איינען שרייא אוים, נאָך העפטיגער אונד לויטער אלס דען פריהערען; זיא זוכטע מיט אללער געוואלט איהרען קאָפּף דורך דיא אייזערנע גיטטער דורכצודריקען, אום בעססער צו זעהען. זיא האט נעמליך בעמערקט, דאס אויף דער ברוסט דעם איטאליענערס איין קליינעס גאָלדענעס בלויא עמאיללירטעס מעדאלליאָן הענגע, זיא ערקאננטע עס אויף דער שטעללע. עס וואר דאסזעלבע, וועלכעס זיא איהרער שוועסטער צו איהרעם לעטצטען געבורטסטאגע געשענקט האט, איהר איינענעס בילד וואר דרין.

וויעזאָ קאם דאס אין דען בעזיטץ פאָם איטאליענער, ווארום טרוג ער עס אויף זיינע ברוסט, ווארום צייגטע ער איהר עס? דא לעגטע דער איטאליענער צווייא פינגער זיינער רעכטען האנד אויף דען מונד, צום צייכען, דאס זיא שווייגען זאָלל, זיא פערשטאנד איהן, אונד בעמיהטע זיך מיט אללען קרעפטען, צו שווייגען. יעטצט נאהם ווידער דער איטאליענער דען אפפען פאָן זיינער שולטער הינונטער. ער וואר אן איינער לאנגען שנור אנגעבונדען, דאס אנדערע ענדע האטטע דער איטאליענער אין דער האנד. דער איטאליענער פיהרטע איהן צור וואנד, אונד שטרייכעלטע איה ביים קאָפּף, דא פינג דער אפפע אן, אן דער וואנד הינויפצוקלעטטערן, זיין העררן שפּיעלטע איממער ווייטער, אונד ליעס דיא שנור איממער נאך, ביז דער אפפע צום פענסטער געקאָממען איזט, אן וועלכעם רעבעקא געשטאנדען, דער איטאליענער דרעהטע דיא שנור, אונד דער אפפע איזט דורך דיא גיטטער איננס ציממער הינייננעקראָכען. — רעבעקא וואוסטע נאָך איממער ניכט, וואס עס צו בעדייטען האבע, זיא בליקטע ווידער הינויס, דא בעמערקטע זיא, וויא דער איטאליענער זיינע האנד צווישען זיינען קראגען אונד האלז הינייןשטעקטע, דאנן נאהם ער זיא ווידער הינויס, אונד דא זאה זיא, דאס ער איין שטיק פאפיער אין דער האנד האלטע. רעבעקא טראט עס איהם נאך. זיא שטעקטע איהרע קליינע האנד אונטער דאס ראָטהע העמדכען דעם אפפען אונד ריכטיג פאנד זיא דארין איין פאפיער, זיא ציטטערטע העפטיג, זיא וואר קוים אים שטאנדע דאס פאפיער צו אָפפנען, אבער עס דויערטע ניכט לאנגע, בעפאָר זיא זאָ רוהיג וואר, דאס זיא דיא ווארטע לעזען קאָננטע, וועלכע אויף דעמזעלבען געשריעבען ווארען, עס שטאנד דארויף מיט דייטשען בוכשטאבען „נור מוטה! הילפע איזט נאהע! ווענן זיא מיך פערשטעהען, דאנן שטעקען זיא דען צעטטעל ווידער אונטער דען האלז פאָם אפפען. ראָזא".

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

פֿאָרט ענטשלאָססען איזט. אין דער ענערגישען האלטונג צו פֿערהאררען, וועלכע זיא אין זאָ עהרענפֿאָללער ווייזע געגענאיבער דען אנטיסעמיטישען וויהלערייען אים אָסטליכען טהיילע דער מאָנארכיע אן דען טאג געלעגט. דער לויף דער דינגע אין דייטשלאנד אונד רוסלאנד האטטע אָפֿפֿענבאר דיא געוואלטטהעטיגען אונרוהעשטיפֿטער צו דער מיינונג בעוואָגען, דאס יודענפֿרעסעריי איין בעריף זייא, דעם מאן זיך שטראפֿלאָז הינגעבען קאנן, זאָ לאנגע דיא ווילדהייט דעם פּאָבעלס אין גליההיצטע ערהאלטען ווערדען קאָננע אונד דיא בעהאָרדען עטווא זיך נור צו צאהמען טאדעלסוואָרטען הערבייליעסען, ווען דער אונפֿוג אויסגעטאָבט. אין דייטשלאנד וואָ דיא ניכטסווירדיגע אגיטאציאָן איהרען אורשפּרונג האטטע, האט מאן קיינע אמטליכען איינווענדונגען צו מאכען, אלס אין רעדען אונד צייטונגסארטיקעלן גאנץ אָפֿפֿען דיא ביטטערסטע פֿיינדזעליגקייט געגען אללעס, וואס יודע הייסט, געפּרעדיגט ווארדע. נאטירליך פֿאָלגטען עקצעססע אונד געוואלטטהאטען אונד אָבוואָהל הערר פֿ. טרייטשקע, שטאָקער אונד הענריצי איבער דיא רעזולטאטע ערשראָקען זיין מאָכטען, וועלכע אויף איהרע רעדען אונד שריפֿטען צוריקצופֿיהרען זינד, זאָ בלייבט נאָך דיא טהאטזאכע, דאס דיא אנגריפֿפֿע אויף לעבען אונד אייגענטהום דער יודען נור גאנץ נאטירליך דורך זאָלכע לעהרען פֿעראורזאכט וואָרדען זינד. — אין רוסלאנד בליעבען דיא מאָרדע אונד געוואלטטהאטען איינע לאנגע צייט הינדורך גאנץ פֿרייא פֿאָן שטראפֿע אונד ביז אויף דען היטיגען טאג איזט אויך ניכט אין איינעם איינציגען פֿאללע איינע בעשטראפֿונג ערפֿאָלגט, וועלכע דער בעגאנגענען אונטהאט פֿאָללשטענדיג ענטשפּרעכע. עס קאָננטע אלזאָ ניכט פֿעהלען, דאס אין אונגארן דיא מיסטהעטער צו דעם שלוססע געלאנגטען, דאס, וואס אין פּרייסען אונד רוסלאנד זאָ גוט געלונגען, אויך אין דער אָסטערייך-אונגארישען מאָנארכיע אויסגעפֿיהרט ווערדען קאָננע, אונד איהרע ענטטיישונג איבער דאס אונערוואַרטעטע דירפֿטע ניכט גערינג געוועזען זיין. אויף דיא מעלדונג הין, דאס דיא הייזער פֿאָן יודען געפּלינדערט וואורדען אונד מאן דערען אייגענטהום צערשטאָרטע, זאנדטע דיא רעגיערונג זאָפֿאָרט מיליטערישע פֿערשטערקונגען אן אָרט אונד שטעללע אונד פּראָקלאמירטע איינען אויסנאהמסצושטאנד. דאס האטטע ווירקונג. דיא רוהע וואר אין וועניגען טאגען געזיכערט. דיא טהאטקראפֿט דער רעגיערונג אונד דיא אים אונגארישען רייכסטאגע אבגעגעבענען אייסערונגען דעם הערררן טיסא, קורין אונד שניידיג, וויא זיא ווארען, קאמען זעהר צו רעכטער צייט, אונד איהרע ווירקונג אויף דיא נאכבארלאנדע, וועלכע נאָך אן דער רובלאָזען אנשטעקונג לאבאָרירען, קאנן נור צום גוטען דיענען."

* (אין דער טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט) האט דער וויצע-שטאאטסאנוואלט, הערר האוואש, דער געגענווערטיג מיט אללען אויף דיעזען טיסא-עסלארער פּראָצעס בעציגליכען אקטענשטיקען אין דער הויפּטשטאדט פֿערווייללט, אן דען נירעדיהאזאער געריכטסהאָף איינע פֿעראָרדנונג געזענדעט: 1) דאסס דאס אלטער דעם מאָריין שאַרף גענוי אינטערזוכט ווערדע, דא עס פֿאָם אלטער דיעזעם בורשען אבהענגט אָב דערזעלבע אלס צייגע בעאיידעט, אונד אָב דעססען צייגענשאפֿט אירגענד וועלכע געלטונג האבען זאָלל; —2) דאס דיא אנגעבליכען „בלוט-פֿלעקען" וועלכע אן דער קליידערן דער דאדאער לייכע געפֿונדען וואורדען, נאָך איינמאל אונטערזוכט ווערדען מאָגען, דא דער לאנדעס-בעמיקער הערר פֿעללעטאר זיין גוטאכטען דאהין אבגעגעבען, דאס דיעזע פֿלעקען איינפֿאכע „לייכען-פֿלעקען" זיין קאָננען. עס איזט דאהער גאנץ גלייכגילטיג, אָב דיעזע קליידער פֿאָן דער דאדאער לייכע אָדער עטוואַ פֿאָן דער לייכע דער עסטער שאָלימאָשי דיא פֿלעקען ערהיעלטען, דא אימערהין קיין בעווייז פֿאָרהאנדען, דאס אירגענד איינע ערמאָרדעט וואורדע. הערר האוואש געהט ניכט מעהר נאָך נירעדיהאזא צוריק, דא ער דאָרט ניכטס צו טהון האט. אללענפֿאללס זיעהט מאן, דאס ער עס גרינדליך פֿערשטעהט, דיא אנגעלעגענהייט אויך פֿאָן דער הויפּטשטאדט אויס מיט געהאָריגער קלוגהייט, אומזיכט אונד קענטניס צו לייטען. בינגען קירצעסטער צייט דירפֿטע נון דיא שטאאטסאנוואלטשאפֿט איהרע אנטרעגע בעטרעפֿפֿס דער פֿערהאפֿטעטען יודען שטעללען! — נאכטרעגליך ווירד געמעלדעט: וויצע-שטאאטסאנוואלט האוואש האט אויך אנגעאָרדנעט, דאס אללע יודען, וועלכע זייט פֿינף מאָנאטען וועגען דעם טיסא-עסלארער פֿאללעס פֿערהאפֿטעט זינד, נאָך איינמאל פֿערהאָרט ווערדען מאָגען; פֿערנער, דא דיא מוטטער דעם מאָריין שוואַרץ, דער אנגעקלאגטע טויב, אייך נאמענטליך אנשל פֿאָגעל, געגען וועלך לעטצטערען נור יעקל שמילאָוויטש בעלאסטענד אויסגעזאגט האט, זאָגלייך אויף פֿרייען פֿוס געזעטצט ווערדען מאָגען! — וויר זינד נייגיריג אָב דיעזע לעטצטערע פֿערפֿיגונג דעם שטאאטס-אנוואלטעס זייטענס דעם נירעדיהאזאער געריכטסהאָפֿעס ווירקליך זאָפֿאָרט צור אויספֿיהרונג געלאנגען ווירד. — מערקווירדיג איזט עס, דאס בעציגליך דעם אלטערס דעם מאָריין שאַרף דיא אונטערזוכונג מיט גראָססען שוויריגקייטען פֿערבונדען איזט, דא דערזעלבע אין דען מאטריקען גאר ניכט פֿאָרקאָממט. דער אונטערזוכונגס-ריכטער באָרי בעמיהט זיך, דאס אלטער מאָריין שאַרפֿ'ס דורך פֿערשיעדענע צייגען אונד שריפֿטשטיקע פֿעסטצושטעללען, וואס אבער ביזהער ניכט פֿאָללשטענדיג געלינגען קאָננטע.— וואס דיא פֿלעקען אים טוכע דער אייפֿגעפֿונדענען לייכע בעטריפֿפֿט, זאָ ווירד דיא דיעסבעציגליכע אונטערזוכונג, אָב מאן עס נעמליך מיט בלוט אָדער מיט לייבען-פֿלעקען צו טהון האבע — היער אין פּעסט ערפֿאָלגען. — דעם וויטערן מעלדעט „פּיגעטלענשענג" איבער מאָריין שאַרף פֿאָלגענדעס: דיא גראָסמוטטער בעזוכטע דען קנאבען אונד האט דעם יונגען מאָריין שאַרף פֿאָרווירפֿע געמאכט דאריבער, דאס ער „טרפה-קאָסט" גענייעסט. נון איזט אבער דיעזער פֿאָרוואורף איין אונגערעכטער. דער וויצע-געשפּאן, דער דיא זאָרגע פֿיר מאָריין שאַרף איבערנאָממען, מאכטע אללע אנשטרענגונגען, אום פֿיר דען קנאבען כשר-קאָסט אויפֿצוטרייבען, דאמיט מאן ניכט זאגע, דיא קאָמיטאטסבעהאָרדע וואָללע דען יודישען קנאבען פֿאָן זיינער רעליגיאָן אבטריניג מאכען. דאָך אללע דיעזע בעמיהונגען ווארען פֿערגעבענס. קיין יודע וואָללטע דעם מאָריין שאַרף „כשר-קאָסט" ליעפֿערן, אונד צוואר: טהיילס אוים האס, טהיילס וויעדער אוים פֿורכט. דער איינע זאגטע נעמליך: „איך ליעפֿערע איינעם יונגען קיינע קאָסט, דער דורך זיינע פֿאלשען אויסזאגען זאָ גראָססעס אונגליק געגען דיא יודען הערבייבעשוואָרען!" — דער אנדערע זאגטע וויעדער „איך וואגע דיעס ניכט צו טהון, דער קנאבע קאָננטע מאָגליכערווייזע ערקראנקען, אונד דא ווערדע עס הייסען: איך העטטע איהם אים ראבע גיפֿט אין דיא שפּייזען הינייגעגעבען!" — זאָ קאם עס, דאס מאן פֿיר מאָריין שאַרף קיינע כשר-שפּייזען אויפֿטרייבען קאָננטע. אנפֿאנגס לעבטע דער קנאבע בלאָס פֿאָן געקאָכטעם קוקורוץ אונד פֿאָן אָבסט. דער וויצעגעשפּאן פֿירכטעטע יעדאָך דיא שווערע פֿעראנטוואָרטונג פֿיר איינע זאָלכע פֿערקאָסטיגונג. מאן האט אלזאָ צו איינעם בעטרוגע גרייפֿען מיססען, דער געפֿענגניס-וועכטער ערשיען נעמליך טעגליך מיט פֿלייש ביא מאָריין שאַרף אונד זאגטע איהם: „זיעהע דאָך, וויא איך מיך פֿיר דיך פּלאגען מוס. איך האבע שטונדען לאנגע אין דער שטאדט הערומלויפֿען מיססען, ביז איך פֿיר דיר כשר-

פֿאָליעטאָן.

דער יודישע הויזירער.

(8-טע פֿאָרטזעטצונג.)

שאָן זייט 6 וואָכען איזט דאס ארמע מעדכען אין וועבאלד'ס געוואלט. ער האט זיא פֿאָן וואשינגטאָן פֿאָרטגעשלעפּפּט, זיא אויף דאס שיפֿף געבראכט, מיט וועלכעם זיא ביז באלטימאָרע געפֿאהרען זינד, אונד פֿאָן דאָרט מיט דער אייזענבאהן ביז נעוואָרליאנס. וועהרענד דער רייזע האט דער קאפּיטען וועבאלד עס פֿערשטאנדען, אימער איינען עקסטרא-וואגאָן צו בעקאָממען דורך איין רייכעס טרינקגעלד אן דען קאָנדוקטער, וואָביא ער אימער אנגעגעבען האט, דאס זיא וואהנזיניג זייא. זייט 2 וואָכען ווארען זיא נון היער אין „סוועט האָם". קיין מענש וואורדע צו איהר צוגעלאססען, נור דער קאפּיטען קאם איינינע מאלע דעם טאגעס צו איהר, אונד ער זעלבער בראכטע דאס עססען. וואס זאָלל דאס ענדע ווערדען? פֿאָן מענשליכער הילפֿע וואר זיא אבגעשניטטען, אונד דעם קאפּיטענס וויללע צו טהון אונד איהן צו הייראטהען? ניין! ליעבער שטערבען! וועבאלד ווירד מיט יעדעם טאגע אונגעדולדיגער אונד צודרינגליכער, זיא מוס דער זאכע איין ענדע מאכען! אבער וויעזאָ? דאריבער מארטערטע זיא איהרען קאָפּף טאג אונד נאכט, זיא קאָננטע ניכטס הערויספֿינדען. רעבעקא האטטע צוהויזע איינע פֿראָממע ערציעהונג ערהאלטען, אויך איהר הערץ וואר ריין אונד גוט, זיא האט זיך דאהער מיט פֿאָללער זעעלע אן גאָטט געווענדעט, פֿאָן איהם, דעם אללעס מאָגליך איזט, הילפֿע אונד בעפֿרייאונג צו ערביטטען, אונד דאס געבעט האט איהר הערץ וויעדער מיט פֿאָללער האָפֿפֿנונג ערפֿיללט.

דא קלאָפּפֿטע עס אן דער טהיר. זיא אנטוואָרטעטע ניכט, זיא ווייס דאס עס איהר שענדליכער ענטפֿיהרער איזט, זאָ ווישט זיך נור שנעלל דיא טרעהנען אויס דען אויגען. אים זעלבען אויגענבליק אָפֿפֿנעט זיך דיא טהיר אונד וועבאלד טריטט אין דאס צימער.

XI.

דער איטאליענער אונד זיין אפֿפֿע.

רעבעקא האט זיך צום פֿענסטער געווענדעט אונד שויעטע אין דאס פֿרייע הינויס, זיא שיען גאר ניכט צו בעמערקען, דאס נאָך איינע פּערזאָן אין דעם צימער זייא. וועבאלד גינג אויף זיא צו, אונד וואָללטע זיינע האנד אויף איהרער שולטער לעגען, אים זעלבען אויגענבליקע ווענדעטע זיך דאס מעדכען אום, איהר געזיכט וואר פֿאָם צאָרן גערעטהעט, איהרע אויגען בליצטען.

„וואס וואָללען זיא מיין הערר? (ריעף זיא מיט שטאָלצעם טאָנע) בעריהרען זיא מיך ניכט, איין רייבער, דיעב, אונד איין בעטריגער דאַרף מיר ניכט נאהע קאָממען."

„רעבעקא! (שריע וועבאלד ציטטערנד פֿאָר אויפֿרעגונג) בעדענקען זיא, וואס זיא שפּרעכען, בעדענקען זיא עס גוט! זיא זינד אין מיינער געוואלט, איין ווינק פֿאָן מיר — אונד זיא זינד פֿערניכטעט."

„אָה זיא פּיינער, פֿעראכטליכער מענש! (אנטוואָרטעטע דאס מעדכען ביטטער) זיא וואָללען איינער ארמען שוואכען פֿרויא דראָהען, וועלכע אָהנע יעדען בעשיטצער דאשטעהט?" אבער פּלאָטצליך, וויא ערשראָקען איבער איהרע איינענע וואָרטע, שפּראך זיא ווייטער מיט ווייכער שטיממע:

„וועבאלד! בלייבען זיא שטעהען אונד שויען זיא מיר גראדע אינ'ס אויגע, וויא איין מאנן! ווענן נאָך איין פֿונקע עהרגעפֿיהל אין איהרעם הערצען איזט, זאָ זאגען זיא מיר, וואס האבע איך ארמע וואיזע איהנען געטהאן, דאס זיא מיך פֿאָן מיינער שוועסטער פֿאָרטגעריססען האבען, דיא דאס איינציגע וועזען איזט, וועלכעס מיר נאָך אויף דער ערדע צוריקגעבליעבען איזט, וואס האבע איך געזינדיגט, דאס זיא מיך מיט געוואלט היערהערגעשלעפּפּט, מיך היער געפֿאנגען האלטען, אונד פֿיר וואהנזיניג ערקלערען? ווארום פֿערפֿאָלגען זיא מיך נאָך צולעטצט טאג אונד נאכט מיט איהרען הייראטהס-אנטרעגען, וועהרענד זיא דאָך וויססען, דאס איך זיא ניכט ליעבע, ניכט ליעבען קאנן, דאס איך יידין, דער רעליגיאָן מיינער פֿאָטער טרייא בלייבען ווערדע אונד קיינען כריסטען הייראטהען ווערדע! איך בעשוואָרע זיא ביא גאָטט, אנטוואָרטען זיא מיר!"

„אבער איך, מעדכען ליעבע דיך! איך ליעבע דיך איבער אללעס אין דער וועלט, רעבעקא האבע מיטלייד מיט מיר, איך קאנן אָהנע דיר ניכט לעבען!" ריעף וועבאלד אין האָכסטער ליידענשאפֿט. ער קניעטע פֿאָר איהר ניעדער, וואָללטע איהרע האנד ערפֿאססען, אבער זיא וואר איינען שריטט צוריקגעטרעטען, איהרע שטיממע איזט וויעדער שאַרף געוואָרדען.

„זיא ביטטען אום מיטלייד! (ריעף זיא) האבען זיא מיט מיר מיטלייד געהאבט, אלס איך פֿאָר איהנען אויף דען קניען געלעגען, וויא זיא יעטצט, אונד זיא אונטער טהרענען אונד יאממערן בעשוואָרען האבע, זיך מיינער איינציגען שוועסטער צו ערבארמען? וואָ איזט זיא יעטצט, דאס ארמע שוואכע קינד! זיא איזט ווייט, ווייט וועג פֿאָן מיר, פֿיעללייכט אים עלענד אין דער געוואלט פֿאָן שורקען, פֿיעללייכט, אָה גאָטט! פֿיעללייכט איזט זיא טאָדט!" איהרע אויגען פֿיללטען זיך ביא דיעזען וואָרטען מיט טהרענען; פּלאָטצליך שריע זיא לויט אויף, זיא שפּראנג צו וועבאלד צו, פּאקטע איהן ביא דען שולטערן, אונד מיט איינעם פֿורכטבארען טאָנע ריעף זיא: „מאָרדער! מאָרדער! דוא האסט מיינע שוועסטער ערמאָרדעט, וואָ איזט מיינע שוועסטער! גיב מיר מיינע שוועסטער וויעדער!"

דאס צארטע מעדכען האטטע דעם קאפּיטען וויא איין אייזערנען קלאממערן געהאלטען, ער האטטע דיא גראָססטע מיהע, זיך פֿאָן איהר לאָסצורייסען; נאָך מעהר אבער וואר